

Pfv.II.21.192/2013/4.

A Kúria a dr. Rab Ferenc ügyvéd által képviselt I. rendű és II. rendű felpereseknek a dr. Ulics Erika pártfogó ügyvéd által képviselt I. rendű, II. rendű és III. rendű alperesek ellen ajándék visszakövetelése iránt a Debreceni Törvényszéknél 8.P.22.028/2011. számon megindított és a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.241/2013/4. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú ítélet ellen az I. és II. rendű felperesek által 26. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

i t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az I. és II. rendű alperesek pártfogó ügyvédjének a a felülvizsgálati eljárásban felmerült díja egyetemlegesen az I. és II. rendű felpereseket terheli.

A le nem rótt 1.400.000 (Egymillió-négyszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a felperesek házastársak, az I. rendű alperes a gyermekük, a II. rendű alperes az ő házastársa, míg a III. rendű alperes az I. és II. rendű alperes gyermeke, a felperesek unokája. Az I. rendű felperes 1924-ben, a II. rendű felperes 1930-ban született, az I. rendű alperesen kívül még három gyermekük van.

A felperesek 2011. májusáig a tulajdonukban lévő Ny., I. u. 6. szám alatti ingatlanban éltek, ápolásra, gondozásra nem szorultak, jelenleg is képesek önmaguk és környezetük ellátására. Életkoruk előrehaladtával azonban felmerült bennük a gondolat, hogy esetleges későbbi betegségük, elesett állapotuk bekövetkezése esetére valamelyik gyermekük közvetlen közelében szeretnének élni és támogatásukat, gondozásukat, ápolásukat ilyen módon a gyermekük révén biztosítani. Évekkel korábbi elképzelésük volt, hogy a Gy.-n élő leányuk közelében vásárolnak ingatlant és oda költöznek. Utóbb

azonban az I. rendű alperesre gondoltak, mint jövőbeli gondozójukra, ezért azt beszélték meg, hogy támogatják az I. és II. rendű alperesnek az akkor már több éve fennálló ingatlanvásárlási elképzelését, ahhoz anyagilag is hozzájárulnak, amennyiben olyan ingatlan kerül megvásárlásra, amelyben nekik is megfelelő helyük lesz. Az I. és II. rendű felperes elképzelése ugyanakkor az is volt, hogy amíg egészségi állapotuk engedi, önálló életvitelüket, háztartásukat nem adják fel.

Az előzetes megbeszéléseknek megfelelően az I. és II. rendű alperes több ingatlant is megtekintett, végül az I. rendű felperes jóváhagyását követően megvásárolták a D., P. u. 10. szám alatti ingatlant 24.500.000 forintért. A vételár kifizetéséhez a felperesek 14.000.000 forintot adtak ajándékba a részükre. A szerződés alapján az I. és II. rendű alperes egymás közt egyenlő arányú tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték. Az ingatlanba a vevők gyermekeikkel együtt 2010. januárjában beköltöztek.

A felperesek időközben eladásra hirdették a ny.-i ingatlant, arra azonban vevő nem jelentkezett, így végül az I. és II. rendű alperes perben nem álló gyermekének, H. N.-nek ajándékozták.

A felperesek ezt követően, 2011. május 20-án beköltöztek a perbeli ingatlanba, ahol a kétszintes épület földszintjén található lakrészt vették birtokba, annak rendben tartásáról is maguk gondoskodtak. A nyugdíjukkal maguk rendelkeztek, étkezésüket abból biztosították.

A felek összeköltözését követően rövid időn belül közöttük konfliktusok, súrlódások alakultak ki, melynek eredményeként a felperesek úgy gondolták, hogy a megajándékozott alperesekkel nem tudnak együtt lakni, tőlük ápolásra, gondozásra - amelyre magas koruk ellenére még nem szorultak rá - a jövőben nem számíthatnak. 2011. augusztusában közölték, hogy szeretnének visszaköltözni a ny.-i lakásukba, s kérték, hogy azt az időközben oda költöző unokájuk bocsássa birtokukba. H. N. ettől elzárkózott, ezért a felperesek vele szemben ajándék visszakövetelése iránt pert indítottak, amely a Debreceni Járásbíróság előtt P.23.173/2011. szám alatt jelenleg is folyamatban van. Végül a megajándékozott unoka 2011. szeptember 6-án a ny.-i ingatlanból elköltözött, s másnap a felperesek az ingatlant birtokba vették.

2011. december 5-én az I. és II. rendű alperes a perbeli ingatlant a III. rendű alperesnek ajándékozta holtig tartó haszonélvezeti joguk fenntartása mellett. Az ajándék értékét 24.500.000 forintban állapították meg, a szerződés alapján a III. rendű alperes tulajdonjogát az I. és II. rendű alperes haszonélvezeti jogát az ingatlan-nyilvántartásban bejegyezték a perbeli ingatlanra.

A felperesek keresetükben előadták, hogy 14.000.000 forintot azzal a feltevéssel ajándékoztak az I. és II. rendű alperes részére, hogy ők annak felhasználásával olyan ingatlant vásárolnak, amelyben összeköltözhetnek, s ott a számukra kialakítható önálló lakrészben a megajándékozottak róluk gondoskodni fognak majdani rászorultságuk esetén, életük végéig. E feltevés azonban az alperesek hibájából véglegesen megghiúsult, ezért az ajándékot a Ptk. 582. §-ának (3) bekezdésére hivatkozással visszakérték. Kérték annak megállapítását, hogy az alperesek között létrejött ajándékozási szerződés elsődlegesen semmis, mert jóerkölcsebe ütközik, másodlagosan velük szemben hatálytalan, mert azzal az ő kielégítési alapjukat kívánták elvonni. Eredeti keresetükben az alpereseket annak tűrésére kérték kötelezni, hogy a perbeli ingatlan 7/24-7/24 illetőségére ajándék visszakövetelése címén tulajdonjogukat az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezzék. Utóbb e helyett az alperesek egyetemleges kötelezését kérték 14.000.000 forint és annak a pénzátadás időpontjától számított kamata megfizetésére.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Nem vitatták, hogy a felperesek 14.000.000 forintot ajándékoztak részükre, ezzel járulva hozzá az ingatlan vételárához. Álláspontjuk szerint azonban az ajándék visszakövetelésének feltételei nem állnak fenn, mert a Ptk. 582. § (3) bekezdése alapján csak a meglévő ajándék vagy az annak helyébe lépett érték követelhető vissza, ám az ajándékozott pénzen vásárolt ingatlan már nem áll tulajdonukban. Hivatkoztak arra, hogy a felpereseknek az ajándékozáskor semmilyen feltevése nem volt, ilyenek a kinyilvánítása hiányában ajándék visszakövetelésére nem kerülhet sor, annál is inkább, mert az ajándékozó esetleges erkölcsi elvárása önmagában nem ad alapot az ajándék téves feltevés címén történő visszakövetelésére. Utaltak a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma PK 76. számú állásfoglalása V. pontjára, azzal, hogy annak értelmében egyébként sem lenne visszakövetelhető az ajándék vagy a helyébe lépett érték, ha az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés megghiúsulását az ajándékozó felróható magatartása okozta. Állították, hogy a felperesek saját elhatározásukból, önként költöztek el a perbeli ingatlanból, s az ennek okaként megjelölt körülmények nem tekinthetők olyan lényegesnek és komolynak, melyek alapul szolgálhatnának az ajándék visszakövetelésére. Álláspontjuk szerint minden ténybeli és jogi alapot nélkülöz a felperesek arra való hivatkozása, hogy a fiukkal kötött ajándékozási szerződés jóerkölcsebe ütközne, míg az ifj. H. A.-val kötött ajándékozási szerződés felperesekkel szembeni hatálytalanságával kapcsolatban azzal védekeztek, hogy a szerződés megkötése előtt a felpereseknek valamilyen formában kifejezésre kellett volna juttatni ajándék visszakövetelési szándékukat, ilyenre azonban nem került sor, így a jogszabályi feltételek hiányában a kereset e része is alaptalan.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az I. és II. rendű alperest, hogy fizessenek meg a felpereseknek 14.000.000 forintot. Megállapította, hogy az alperesek között a perbeli ingatlanra kötött 2011. december 5-i keltezésű ajándékozási szerződés a felperesekkel szemben hatálytalan, s kötelezte az alpereseket, hogy tűrjék a felperesek fentiekben megjelölt összegű követelésének az ingatlanból történő kielégítését. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, az alpereseket 400.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte a felperesek részére. Kimondta, hogy az eljárási illetéket és az alperesek képviselőitől felmerült pártfogó ügyvédi díjat az állam viseli.

A határozata indokolásában kifejtette, hogy az alperesek által is elismerten a felperesek 14.000.000 forintot ajándékoztak az I. és II. rendű alperes részére ingatlanvásárláshoz való hozzájárulás céljával. A Legfelsőbb Bíróság egy eseti döntésére (BH 2000/302.), illetve az ennek kapcsán is figyelembe vett PK 81. számú állásfoglalás a) pontjára utalással hangsúlyozta, hogy a bírói gyakorlat értelmében abban az esetben, ha a felmenő azzal a meghagyással ad át vételárhoz szükséges pénzüsszeget, hogy abból az meghatározott vagyontárgyat vásároljon, e vagyontárgyat kell ajándéknak (vagy ági jellegű vagyontárgynak) tekinteni akkor is, ha a pénzt biztosító felmenő a szerződésben sem vevőként, sem ajándékozóként nem szerepel és az ingatlan-nyilvántartásba vevőként a lemenőt jegyzik be. Ilyen esetben az ajándékozó az ajándékozott pénzen vásárolt dolgot követelheti vissza. Ebből következően pedig az ajándékozás tárgyának az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az ingatlan tekintendő, ezért az alperesek nem hivatkozhatnak arra, hogy a kapott ajándék már nincs meg.

A visszakövetelés felperesek által megjelölt jogcímével kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a tanúbizonyítás eredményét a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján mérlegelve arra a következtetésre jutott, hogy a felperesek részéről megvolt az ajándékozáshoz vezető feltevés, mely szerint a későbbiekben leányukkal és annak családjával összeköltöznek és ők ekkortól ápolásukról, gondozásukról is gondoskodni fognak. E körben értékelte a II. rendű felperes, illetve az I. rendű alperes nyilatkozatait is.

Kiemelte, hogy a feleknek az eljárásban megtapasztalt egymáshoz való kapcsolatából, viszonyulásából megállapítható, hogy ez a feltevés a határozathozatal idejére véglegesen meghiúsult. Nem találta alaposnak az alperesek azon védekezését, hogy a feltevés meghiúsulásáért az ajándékozók a felelősek. Rámutatott, hogy a peres felek közötti viszony megromlását nem egy konkrét probléma okozta, hanem több apró súrlódás, amelyek külön-külön ugyan lényegtelennek tűntek, összességükben azonban alkalmasak voltak arra, hogy a peres felek viszonyát oly mértékben meg rontsák, hogy az együttélésük már ne legyen fenntartható. Megállapította, hogy a

felek nem tudtak az együttéléshez szükséges kellő toleranciát tanúsítani egymás irányába, a vitás helyzetek megoldásához szükséges együttműködési készséggel nem rendelkeztek. Az a tény pedig, hogy ilyen légkörből a felperesek szabadulni próbálván elköltöztek a perbeli ingatlanból, nem minősíthető nekik felróható magatartásnak.

Alaptalannak találta az alperesek azon védekezését is, hogy az ajándék, illetve a helyébe lépett érték nincsen meg a közöttük és a III. rendű alperes között létrejött ajándékozási szerződés következtében.

E szerződéssel összefüggésben kiemelte, hogy az nem tekinthető jóerkölcsbe ütköző, semmis szerződésnek, ezt megalapozó, erkölcsi normát sértő okot a felperesek bizonyítani, de még megjelölni sem tudtak.

Ezzel szemben alaposnak találta az alperesek közötti ajándékozási szerződés felperesekkel szembeni relatív hatálytalanságára való hivatkozást. Figyelembe vette a fedezetelvonó szerződés egyes jogalkalmazási kérdéseiről szóló 1/2011. (VI. 15.) PK véleményt, kiemelve, hogy a szerződés ingyenességének ténye - az egyéb törvényi feltételek fennállása mellett - önmagában alapul szolgál a fedezetelvonó jelleg, sebből következően a szerződés relatív hatálytalanságának megállapításához, a felek jó- vagy rosszhiszeműségének ez esetben nincsen jelentősége. Az I. és II. rendű alperes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmében előadott vagyoni helyzetükből azt a következtetést vonta le, hogy az egyéb vagyonuk nem nyújt fedezetet a felperesek követelésének kielégítésére. Úgy ítélte meg, hogy az alperesek közötti szerződés megkötésének idejére a felperesek I. és II. rendű alperessel szembeni ajándék visszakövetelési igénye már fennállt, különös tekintettel arra, hogy a felhívott PK vélemény értelmében a hangsúly azon van, hogy a követelés az igény állapotába került-e, azaz bírósági úton kikényszeríthető-e, s nem szükséges, hogy a követelés ekkorra már lejárt és esedékes legyen, csupán keresettel érvényesíthető igény formájában kell fennállnia. Az a tény pedig, hogy a felperesek a perbeli ingatlanból szeptember hónapban elköltöztek, azt jelenti, hogy az ajándék visszakövetelése iránti igényük ettől kezdve keresettel érvényesíthető igény volt, az az alperesek között decemberben megkötött szerződés idején fennállt, így a szerződés fedezetelvonó jellege nyilvánvaló.

Újabb peres eljárás szükségességének elkerülése végett az I. és II. rendű alperest az ajándékként kapott 14.000.000 forint visszafizetésére kötelezte azzal, hogy az alperesek mint a D., P. u. 10. szám alatti ingatlan tulajdonosa, illetve haszonélvezői, túrni kötelesek e követelés kielégítését a perbeli ingatlanból.

Alaptalannak találta a felperesek e tőkeösszeg utáni kamatigényét, rámutatva, hogy az ajándékozást követően a pénz jogszerűen volt a megajándékozottaknál, egészen addig, míg annak visszafizetésére őket a bíróság nem kötelezte. Az ítéletben megállapított teljesítési határidő eredménytelen eltelte után jogosultak csak a felperesek kamatot igényelni.

A Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes alpereseket a felperesek részére képviselőjük munkadíjából álló perköltség megfizetésére.

Az elsőfokú ítélet ellen az I. és II. rendű alperesek fellebbezéssel éltek elsődlegesen annak megváltoztatása és az I. és II. rendű felperesek keresetének elutasítása, másodlagosan pedig annak hatályon kívül helyezése, valamint az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára való kötelezése iránt.

Az I. és II. rendű felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének indokai alapján történő helyben hagyását indítványozták.

A másodfokú bíróság az ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét megváltoztatta, a keresetet elutasította; mellőzte az alperesek kötelezését perköltség fizetésére a felperesek részére és úgy rendelkezett, hogy az alperesek pártfogó ügyvédjének díját a felperesek viselik egyetemlegesen, míg az alperesek pártfogó ügyvédjének a fellebbezési eljárás során felmerült díját a felperesek viselik egyetemlegesen.

A döntését azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az az ügy elbírálása szempontjából teljes körű, kiegészítésére, további bizonyítás lefolytatására nincsen szükség, ezért az annak hatályon kívül helyezésére irányuló indítványt alaptalannak ítélte.

Helytállónan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felpereseknek a 14.000.000 forint I. és II. rendű alperes részére történő ajándékozásakor az volt a feltevése, hogy a megajándékozottak olyan ingatlant vásárolnak, amelyben részükre egy önálló lakrészt alakítanak ki, s majd ha egészségi állapotukban változás történik, róluk gondoskodni fognak, őket ápolni fogják.

Ennek megfelelően történt a D., P. u. 10. szám alatti ingatlan megvásárlása, a felek összeköltözése, ám azt követően röviddel - ahogyan azt az elsőfokú bíróság ugyancsak helyesen állapította meg - közöttük a viszony megromlott, a felperesek visszaköltöztek Ny.-ba.

A viszony megromlásának okaival kapcsolatban is egyetértett a másodfokú bíróság a törvényszék azon megállapításával, hogy azt nem egy probléma okozta, hanem több apró súrlódás, amelyek önmagukban lényegtelennek, apróságnak számítanak. A felperesek egész életükben önállóan éltek, aktívan dolgoztak saját nyírábrányi ingatlanukban, s ilyen idős korban már sokkal nehezebb alkalmazkodni olyan körülményekhez, amelyek a korábbtól, az éveken át megszokottól lényegesen eltérnek, nevezetesen egy másik családdal – még ha az a saját lányuk családja is – közösen használni egy házat és az ahhoz tartozó udvart. Az alperesek sem kezelték megfelelően ezt a helyzetet, mert ahelyett, hogy teret adtak volna a szülők szándékának, nem engedélyezték, hogy kedvükre tevékenykedjenek. A II. rendű felperes az eljárás során sérelmezte is, hogy akármiben segíteni akartak, mindig azt mondták a lányáék, hogy menjenek onnan, azt mondták, hogy „láb alatt vannak”. Az I. rendű felperes fát akart fűrészelni, paradicsomot akart kacsolni, ám az alperesek ezt sem engedélyezték. Olyan magatartási szabályokat támasztottak, amelyek önmagukban lényegtelenek, arra azonban alkalmasak, hogy a felperesek azokat függetlenségük elvesztéseként érzékeljék. A felperesek saját kompromisszumképtelenségük miatt indokolatlanul rövid idő alatt elköltöztek.

Ezt az állapotot, ezt a helyzetet a másodfokú bíróság akként értékelte, hogy az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés véglegesen nem hiúsult meg. A felperesek rászorultsága be fog következni, és az alperesek segítségét semmi nem zárja ki véglegesen.

Az ajándékozás ingyenes, de kétoldalú jogügylet, amelyben a juttatás indokai eltérőek lehetnek, a törvényben meghatározott lényeges és komoly okoknak kell azonban fennállniuk ahhoz, hogy a visszakövetelésre eredményesen sor kerülhessen. Apróságek, lényegtelen nézeteltérések miatt nincs helye az ajándék visszakövetelésének. „Ajándékozási szerződés esetében az ajándékozó részéről biztosított ingyenes adomány juttatásának és elfogadásának alapja a felek megállapodása, ezért csak lényeges és komoly, a törvényben meghatározott ok fennállása esetén van lehetőség az ajándék eredményes visszakövetelésére” (BDT 2008/1929.). Ugyanezt hangsúlyozta a Legfelsőbb Bíróság is egy eseti döntésében (BH 1999/306.), kifejtve, hogy „az ajándékozás ingyenes, de kétoldalú jogügylet, amelyben a juttatás indokai eltérőek lehetnek, a törvényben meghatározott lényeges és komoly okoknak kell azonban fennállniuk ahhoz, hogy a visszakövetelésre eredményesen sor kerülhessen. A szerződések a Ptk. 205. §-ának (1) bekezdése szerint a felek kölcsönös és egybehangzó akaratnyilvánításával hoznak létre jogviszonyokat. Kétségtelen, hogy a szerződéskötési szándék kialakításában a feleket különböző célok és megfontolások irányítják, igen fontos egyéni és társadalmi érdekek szólnak

azonban amellett, hogy a szerződések alapján létrejött jogi helyzetek kellő indok nélkül, egyoldalúan ne kerüljenek felszámolásra. Ez vonatkozik az ajándékozási szerződésekre is, melyekben az ajándékozó részéről biztosított ingyenes előny juttatása és elfogadása a felek megállapodása volt, melynek alapján jogi védelem illeti meg a megajándékozottnak azt az érdekét is, hogy bízhatson az ajándékozás véglegességében".

A perbeli esetben a felek évek óta beszéltek a közös házvásárlásról, az ajándékozás feltételeiről. Az ajándékozők egészségügyi állapota azonban még mindig nem teszi szükségessé a róluk való gondoskodást, esetleges ápolásukat, azonban az idő múlásával ez esedékessé válhat, s ennek biztosítására a megajándékozottak részéről megvan a készség.

Ilyen körülmények között pedig a megajándékozottak szerződésszerű magatartására még van reális lehetőség, azaz nem következett be az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés végleges megghiúsulása, nem áll fenn az ajándék visszakövetelésének a Ptk. 582. § (3) bekezdésében megfogalmazott feltétele.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtett egyéb érvelések kapcsán ezért a másodfokú bíróság csak elvi jelleggel hangsúlyozza, hogy a PK 76. számú állásfoglalás V. pontja értelmében akkor nincs helye az ajándék visszakövetelésének, ha az ajándék alapjául szolgáló feltevés megghiúsulása kizárólag az ajándékozónak felróható okból történt, amennyiben azonban mindkét fél hibás a feltevés megghiúsulásában, az ajándék visszakövetelése e címen nem lenne kizárt.

Nem egységes a bírói gyakorlat a tekintetben, hogy ha az ajándék (pénz) helyébe valamilyen érték (pl. ingatlan) lépett, a jogszabályi feltételek fennállása esetén az ajándékozó mit követelhet vissza. Az egyik álláspont (BH 2003/456.) szerint „a felperes pénzt adott ajándékba, s miután a pénz helyettesíthető dolog, nem volt akadálya annak, hogy a felperes az általa átadott pénzösszeget kérje vissza, mert a megajándékozott azt köteles visszaadni, amihez az ajándékozás révén jutott”. Ezzel ellentétes véleményt fogalmazott meg a Legfelsőbb Bíróság az elsőfokú bíróság által is felhívott BH 2000/302. számú jogesetben, amikor kimondta, hogy „az ingatlan vásárlására pénz ajándékozása esetén az ajándékozó az ajándékozott pénzen vásárolt dolgot követelheti vissza”.

A kifejtettekre figyelemmel ugyan nem volt megállapítható, hogy a felpereseknek az I. és II. rendű alperessel szemben megalapozott igénye volt az ajándék visszakövetelésére az alperesek közötti ajándékozási szerződés megkötésekor, az azonban nem kétséges, hogy

az I. és II. rendű alperesnek a szándéka arra irányult, hogy a felperesek majdani követelésének kielégítési alapját elvonják.

Ebben az esetben az elsőfokú bíróság által is megjelölt PK vélemény 6. pontjában megfogalmazott iránymutatás értelmében a jogosultak (a felperesek) nem kérhetik, hogy a szerző fél (a III. rendű alperes) a velük szemben hatálytalan ajándékozási szerződés alapján megszerzett vagyontárgy tulajdonjogát adja vissza, azt tőle a jogosultak nem követelhetik - figyelemmel arra, hogy a hatálytalan szerződés nem érvénytelen, így az eredeti állapot helyreállítása nem lehet jogkövetkezmény -, ezért az eredeti ajándékozók igénye pénzkövetelés lehet, s ennek kapcsán tulajdonképpen közömbös, hogy a pénz-ajándék helyébe milyen vagyontárgy lépett.

A jogerős ítélet ellen az I. és II. rendű felperes felülvizsgálati kérelemmel élt - annak tartalmát tekintve - a másodfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezése, valamint az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyása iránt.

A felülvizsgálati kérelmük részletesen kifejtett indokai szerint a jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás megállapításának a módja a Pp. 206. § (1) bekezdését sérti.

Téves a másodfokú bíróságnak az a ténymegállapítása, hogy az egészségi állapotuk miatt nem szorulnának segítségre. Az elsőfokú tárgyaláson ugyan meg tudtak jelenni, a másodfokú tárgyaláson azonban a II. rendű alperes a mozgásképtelensége miatt már nem tudott megjelenni. A másfél éven át tartó pereskedés során az egészségi állapotuk olyan mértékben megromlott, hogy a mindennapi szükségleteik kielégítésében, a háztartási és a ház körüli munkák elvégzésében segítségre szorulnak - ennek alátámasztására a felülvizsgálati kérelmükhöz mellékeltek az I. és II. rendű alperesek lánya ellen indított perben a jelen perbeli jogerős ítélet meghozatalát követően kelt igazságügyi orvosszakértői véleményeket.

Az I. és II. rendű alperesekkel való kapcsolatuk az együttlakásuk, az elköltözésük és a másfél éves pereskedés alatt velük szemben tanúsított magatartásuk miatt már olyan mértékben megromlott, hogy amely miatt nincs remény arra, hogy az I. és II. rendű alperesek gondoskodni fognak róluk, tehát ez a feltevésük végleg megghiúsult. Az I. és II. rendű alperes csak az elsőfokú ítélet kihirdetését követően jelentkezett náluk azzal, hogy gondoskodni kívánnak róluk. Ennek nyilvánvaló oka azonban nem a szülők iránt érzett szeretetük vagy az ajándék miatt érzett hálájuk volt, hanem az, hogy a pénzt ne kelljen visszaadniuk. Jelenleg a Sz. S. nevű gyermekük és felesége segíti őket.

Az I., II. és III. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül.

Az I. és II. rendű felperes felülvizsgálati kérelme részben nem bírálható el érdemben, részben pedig nem alapos.

A Pp. 270. § (2) és 275. § (3) bekezdésében foglaltakból az következik, hogy a jogerős ítélet Kúria általi felülvizsgálatát olyan jogszabálysértésre hivatkozással kérheti a fél, amely anyagi jogi és eljárásjogi jellegű egyaránt lehet ugyan, eljárásjogi jellegű azonban csak akkor, ha az olyan súlyú, amelynek az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatása volt.

I. A Pp. 270. § (2) bekezdésében, valamint a 271. § (1) bekezdésnek a) és b) pontjában foglaltakból az következik, hogy a felülvizsgálati eljárásnak, mint rendkívüli jogorvoslatnak csak az lehet a tárgya, ami a fellebbezési eljárásnak, mint rendes perorvoslatnak is tárgya volt (BH 2001/172-II.), a 275. § (1) bekezdése szerint pedig a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt.

Az I. és II. rendű felperesek az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésükben még nem, hanem csak a felülvizsgálati kérelmükben hivatkoztak először arra, hogy a másfél éven át tartó pereskedés során az egészségi állapotuk nagymértékben megromlott, ezért a mindennapi szükségleteik kielégítésében, a háztartási és a ház körüli munkák elvégzésében segítségre szorulnak és ennek alátámasztására a felülvizsgálati kérelmükhöz mellékeltek az I. és II. rendű alperesek lánya ellen indított perben kirendelt és a saját felülvizsgálati tényállításuk szerint is a jelen perbeli jogerős ítélet meghozatalát követően kelt igazságügyi orvosszakértői véleményeket.

Mindezek miatt a felpereseknek a fentebb részletezett felülvizsgálati tényállításai és az általuk becsatolt igazságügyi orvosszakértői vélemények tartalma a felülvizsgálati eljárásban érdemben nem bírálhatók el.

II. A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemmel támadott és érdemben is elbírálható körben a peres felek egymással ellentétes előadásának, a kihallgatott tanúk egymásnak ugyancsak ellentmondó vallomásának, valamint a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok adatainak az egymással való egybevetése, azok okszerű, logikai

ellentmondásoktól mentes, és a Pp. 206. (1) bekezdésében foglalt elveknek egyébként is megfelelően történt értékelése alapján, megalapozottan állapította meg a felek jogvitájának az érdemi elbírálásához szükséges tényállást.

Ennek során a bizonyítási teher Pp. 164. § (1) bekezdésében foglalt főszabályának, a helyes alkalmazásával értékelte a felperesek terhére mindazon tények bizonyítatlanságának a következményeit, amelyek vonatkozásában a felpereseknek állt érdekében az, hogy a saját tényállításaikat a bíróság valóban fogadja el.

Arra pedig a Legfelsőbb Bíróság, illetőleg a Kúria már számos eseti döntésében rámutatott, hogy sem megalapozatlannak, sem iratellenesnek nem minősül a megállapított tényállás önmagában amiatt, hogy egyes bizonyítékokkal ellentétes ugyan, más bizonyítékok azonban azt hitelt érdemlően alátámasztják, a bíróságnak a bizonyított tényekre alapított következtetése pedig nem tekinthető logikátlannak, illetve okszerűtlennek pusztán azért, mert az említett tények más, ugyancsak logikus, illetve okszerű következtetés levonására is alapot adhatnak.

A Pp. 270. § (2) és 275. § (3) bekezdésében foglaltakból viszont az következik, hogy a tényállás megállapításának a módjára vonatkozó és az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatással lévő eljárásjogi szabálysértés hiányában a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő felülmérlegelésének, a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye.

III. A Polgári Törvénykönyvről szóló - perbeli időszakban hatályos - 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 582. § (3) bekezdése alapján az ajándékozó visszakövetelheti az ajándékot, vagy követelheti az ajándék helyébe lépett értéket akkor is, ha az a feltevés, amelyre figyelemmel az ajándékot adta, utóbb véglegesen megghiúsult, és enélkül az ajándékozásra nem került volna sor.

Nem volt vitás a felülvizsgálati eljárásban az, hogy az I. és II. rendű felperesek abban a feltevésben ajándékoztak 14.000.000 forintot az I. és II. rendű alpereseknek, hogy az ennek felhasználásával megszerzett ingatlanban a megajándékozott alperesek egy önálló lakrészt alakítanak ki a részükre, amelyben az egészségi állapotuk miatt a jövőben szükségessé váló gondoskodást, valamint az esetleges ápolást is biztosítják majd, és e feltevés hiányában az ajándékozásra nem került volna sor.

A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás alapján a másodfokú bíróság a Ptk. fentebb idézett anyagi jogi szabályának a helyes alkalmazásával és az ítélezési gyakorlattal is összhangban jutott arra a jogi következtetésre, hogy a felek által évek óta

tervezett közös ház megvásárlását és a felpereseknek a perbeli ingatlanba való beköltözését követően a felek közötti kapcsolat - az együttlakásra való kölcsönös felkészületlenségéből eredő és önmagukban lényegtelennek tűnő apróságokkal összefüggő súrlódások miatt - rövid időn belül megromlott ugyan, és ezért - az idős koruk ellenére - a saját személyükkel és háztartásukkal kapcsolatos teendők elvégzésére még képes, gondozásra pedig nem szoruló felperesek visszaköltöztek a ny.-i lakóházukba. Mindezekből viszont - a másodfokú bíróság részletesen kifejtett helyes indokai szerint - nem következik az, hogy ezáltal a felpereseknek az ajándékozás alapjául szolgáló feltevése is véglegesen megghiúsult volna. A felpereseknek az alperesekhez való költözése és a tőlük való elköltözése között ugyanis olyan rendkívül rövid időszak, mindössze négy hónap telt csupán el, amely nyilvánvalóan nem volt elegendő arra, hogy a felek a két család együttlakásával szükségképpen együttjáró megváltozott körülményekhez alkalmazkodhassanak.

A felek közötti kapcsolat ugyanakkor - a peradatok szerint - nem mérgesedett el olyan mértékben, amely az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés végleges megghiúsulását eredményezte volna, hiszen az alperesek a felperesekről való gondoskodás és esetleg szükségessé váló ápolásuk ellátását változatlanul vállalják. Az alperesi teljesítési készség változatlan fennállása mellett viszont nem ad alapot az ajándékozásra indító feltevés végleges megghiúsulásának a megállapíthatóságára önmagában az, hogy a felperesek a felek közötti önmagukban lényegtelen, apróbb súrlódások hatására, de a saját kompromisszumképtelenségük miatt indokolatlanul rövid időn belül, a róluk való gondoskodás szükségességének és az ápolásra való rászorultságuknak a bekövetkezte előtt a korábbi lakóhelyükre visszaköltöztek.

A Legfelsőbb Bíróság ugyanis - amint azt a másodfokú bíróság helyesen fejtette ki - számos eseti döntésében rámutatott már arra, hogy az ajándékozás ingyenes, de kétoldalú jogügylet (szerződés), amelyben a juttatás indokai eltérőek lehetnek, a törvényben meghatározott lényeges és komoly okoknak kell azonban fennállniuk ahhoz, hogy a visszakövetelésre eredményesen sor kerülhessen (BH 1999/306.). Apróságok, lényegtelen nézeteltérések miatt tehát nincs helye az ajándék visszakövetelésének.

Arra pedig a felperesek a felülvizsgálati kérelmükben maguk sem hivatkoztak, hogy a jogerős ítéletben foglalt érdemi döntés a per érdemi elbírálására irányadó anyagi jogi szabályokat helyes tényállás mellett is sértené.

A kifejtettek miatt a Kúria a jogerős ítéletet - a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 254. § (3) bekezdése alapján az érdemi döntés részletesen kifejtett helyes indokaira is utalva - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. § (1) és 87. § (2) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján rendelkezett a Kúria az alperesek pártfogó ügyvédje felülvizsgálati eljárásban felmerült díjának, valamint a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéknek a viseléséről.

Budapest, 2014. május 27.

dr. Kőrös András s.k. a tanács elnöke, dr. Csúri Éva s.k. előadó bíró, dr. Kozák Henriett s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő